

PROGRAM ZA IZPOPOLNJEVANJE
**PEDAGOŠKO-ANDRAGOŠKA IZOBRAZBA ZA STROKOVNE DELAVCE V
OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH**

UNIVERZA V LJUBLJANI, FILOZOFSKA FAKULTETA

Predstavitev programa za izpopolnjevanje:

1. Podatki o programu za izpopolnjevanje:

Program za izpopolnjevanje *Pedagoško-andragoška izobrazba za strokovne delavce v osnovnih in srednjih šolah* je namenjen diplomantom in diplomantkam nepedagoških visokošolskih študijskih programov 1. in 2. stopnje, ki morajo v skladu s 100. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja pridobiti pedagoško oz. pedagoško-andragoško izobrazbo. V skladu z Merili za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev program obsega 60 KT ter vključuje pedagoško, psihološko, andragoško, splošnodidaktično znanje, znanje specialnih oz. predmetnih didaktik in pedagoško oz. andragoško prakso (15 KT).

2. Temeljni cilji programa in splošne kompetence

Glavni cilj programa je omogočiti strokovnim delavcem in delavkam v vzgoji in izobraževanju (to so učitelji in učiteljice različnih predmetnih področij ter drugi strokovni delavci in delavke po ZOFVI-ju), da pridobijo pedagoško-andragoško usposobljenost, ki jim bo omogočala kakovostno vzgojno-izobraževalno delo v osnovnih in srednjih šolah. Pri doseganju tega cilja se povezujejo vede in znanja s področja vzgoje in izobraževanja (psihologija, pedagogika, andragogika, splošna didaktika) ter predmetnih oz. specialnih didaktik.

Program:

- razvija kompetence, ki jih potrebuje učitelj/ica in drugi strokovni delavec/strokovna delavka v osnovni in srednji šoli,
- temelji na konceptu učitelja/učiteljice kot razmišljujočega praktika/razmišljujoče praktičarke, ki zahteva tesno prepletanje splošnih in predmetnospecifičnih profesionalnih znanj ter teorije in prakse,
- upošteva bolonjske smernice, zlasti glede načela izbirnosti, obremenjenosti udeležencev in udeleženk,
- razvija kompetence v partnerstvu vseh udeleženi v izobraževanju (udeležencev in udeleženk izobraževanja, učiteljev in učiteljic, mentorjev in mentorric na šolah).

3. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

V program za izpopolnjevanje se lahko vpiše, kdor ima:

- izobrazbo prve stopnje,
- izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih, po katerih se pridobi izobrazbo, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi prve stopnje (tudi višja in višja strokovna izobrazba),
- izobrazbo druge stopnje,
- izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih, po katerih se pridobi izobrazbo, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje.

Skladno s Statutom Univerze v Ljubljani pogoje za vpis v študijski program za izpopolnjevanje izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini. Enakovrednost izobrazbe se ugotavlja po ustaljenem postopku.

Predvideno število vpisnih mest je do 90. Merilo za izbiro ob omejitvi vpisa je datum prijave v program.

4. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program

Udeležencem in udeleženkam se lahko prizna pridobljeno znanje, usposobljenost ali zmožnosti, ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetnospecifičnim kompetencam, določenim s programom za izpopolnjevanje. Priznava se znanje, usposobljenost ali zmožnosti, pridobljene s formalnim, neformalnim ali izkustvenim učenjem.

Pri priznavanju se:

- upoštevajo spričevala in druge listine (priznavanje »netipičnih spričeval«, portfolijo, listine o končanih tečajih in drugih oblikah izobraževanja),
- ocenjujejo izdelki, storitve, objave in druga avtorska dela udeležencev (možnost opravljanja študijskih obveznosti – npr. izpitov, kolokvijev ipd. – z ocenjevanjem izdelkov, npr. projektov, izumov, patentov, ki jih je udeleženec/udeleženka izdelal/a pred vpisom),
- ocenjuje znanje, ki si ga je udeleženec/udeleženka pridobil/a s samoizobraževanjem ali z izkustvenim učenjem (možnost opravljanja študijskih obveznosti – npr. izpitov, kolokvijev ipd. – brez udeležbe na predavanjih, vajah, seminarjih),
- upoštevajo ustrezne delovne izkušnje (npr. priznavanje praktičnega usposabljanja in drugih učnih enot progama, ki temeljijo na delovni praksi in izkušnjah).

Udeležencem in udeleženkam je mogoče priznati ekvivalentne študijske obveznosti, opravljene v drugih študijskih programih. Priznana znanje, usposobljenost ali zmožnosti se lahko upoštevajo kot opravljena študijska obveznost. V tem primeru jo je treba ovrednotiti po Merilih za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS. Pri priznavanju znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program, se smiselno uporablja Pravilnik o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti.

5. Načini in oblike izvajanja programa

Program za izpopolnjevanje bo izveden v organizaciji Centra za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izvedbe bodo temeljile na aktivnih metodah v povezavi s praktičnimi izkušnjami. Število kontaktnih ur se bo lahko delno zmanjšalo oziroma nadomestilo s pripravo seminarskih nalog, konzultacijami, samostojnim študijem in delom v e-učilnici.

6. Pogoji za dokončanje študija

Udeleženci/Udeleženke zaključijo program za izpopolnjevanje, ko opravijo vse obveznosti, določene s programom in z učnimi načrti posameznih predmetov ter izdelajo zaključno aplikativno nalogo. Po zaključku programa izda fakulteta udeležencem in udeleženkam potrdilo o izpopolnjevanju v skladu z veljavnim univerzitetnim Pravilnikom o izdaji diplom in listin o izobraževanju.

7. Načini ocenjevanja

Načini ocenjevanja oziroma načini preverjanja znanja so določeni za vsak predmet posebej v učnih načrtih in obsegajo ustne/pisne izpite, kolokvije, eseje oziroma seminarske naloge, dnevnike, poročila prakse, praktične naloge oziroma izdelke,

projekte, reševanje realnih problemov, reševanje odprtih nalog/problemov, vrstniško ocenjevanje, portfolijo ipd.

Ocenjevalna lestvica je 6–10 (pozitivno) oz. 5 (negativno); pri ocenjevanju se upošteva Statut Univerze v Ljubljani in izpitni režim Filozofske fakultete v Ljubljani.

8. Predmetnik študijskega programa

Program ustreza vsem zahtevam Meril za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev. V celoti program obsega 60 kreditnih točk, od tega je 15 točk namenjeno praktičnemu usposabljanju.

Predmetnik programa za izpopolnjevanje se prilagaja izobrazbi udeležencev in udeleženk glede na eno- in dvopredmetnost zaključenega študijskega programa. Poleg tega je možna prilagoditev predmetnika glede na specifične izobraževalcev/izobraževalk odraslih. Bistvene razlike nastopijo v predmetniku v 2. sklopu, pri specialnih didaktikah in opravljanju prakse, kot je razvidno iz spodnje tabele in podrobneje razloženo v nadaljevanju (2. sklop).

Pregledni predmetnik programa za izpopolnjevanje glede na izobrazbo udeležencev oz. delovno področje:

	enopredmetna izobrazba	dvopredmetna izobrazba	izobraževalci odraslih
<i>1. sklop</i>	Psihologija za učitelje (7 ECTS)		
	Didaktika (5 ECTS)		
	Pedagogika – teorija vzgoje in andragogika (6 ECTS)		
	<i>Opazovalna praksa*</i> (2 ECTS)	/	/
<i>2. sklop</i>	Specialna didaktika (5–12 ECTS)	Specialna didaktika 1 (5–9 ECTS)	Specialna didaktika (5–10 ECTS)
		Specialna didaktika 2 (5–9 ECTS)	Andragoška didaktika (5 ECTS)
	<i>Pedagoška praksa</i> (10 ECTS)	<i>Pedagoška praksa 1</i> (6 ECTS)	<i>Pedagoška praksa</i> (6 ECTS)
		<i>Pedagoška praksa 2</i> (6 ECTS)	<i>Andragoška praksa</i> (6 ECTS)
<i>3. sklop</i>	Izbirni predmeti (6–19 ECTS): Andragoška didaktika, Angleščina za učitelje, Odkrivanje in izobraževanje nadarjenih učencev, Raziskovanje učnega procesa, Slovenščina za učitelje, Učenci z učnimi težavami, Uporaba IKT v izobraževanju, Uravnavanje motečega vedenja in Vodenje razreda		
<i>4. sklop</i>	Zaključna aplikativna naloga (skupaj 6 ECTS): izdelava naloge (3 ECTS) <i>praktični del</i> (3 ECTS)		
	skupaj 60 ECTS		

* Opazovalno prakso izberejo pri enem od skupnih pedagoško-psiholoških predmetov.

Opomba: Ležeče so označeni predmeti oziroma deli predmetnika, ki sodijo pod praktično usposabljanje.

1. sklop: Skupni pedagoško-psihološki predmeti

Skupni pedagoško-psihološki predmeti (Psihologija za učitelje, Didaktika, Pedagogika – teorija vzgoje in andragogika) z opazovalno prakso obsegajo 20 ECTS za udeležence in udeleženke z enopredmetno izobrazbo ter 18 ECTS za ostale udeležence in udeleženke.

Skupni ped.-psih. predmeti	Kontaktne ure					ECTS	ŠOŠ
	P	S	V	DO	Σ		
Psihologija za učitelje	45	30	15		90	7	210
Didaktika	30	15	15		60	5	150
Pedagogika – teorija vzgoje in andragogika	30 15	15 15			75	6	180
* Opazovalna praksa – 1 teden		5		10	15	2	60
Vsota za enopredmetne	120	80	30	10	240	20	600
Vsota za ostale	120	75	30	0	225	18	540

* Opazovalno prakso pri enem od skupnih pedagoško-psiholoških predmetov izberejo samo udeleženci/udeleženke z enopredmetno izobrazbo.

2. sklop: Specialne didaktike

Udeleženci in udeleženke programa opravljajo specialno didaktiko glede na strokovno področje pridobljene izobrazbe. Izbirajo lahko samo obliko izvedbe specialne didaktike:

1. specialne didaktike za enopredmetne,
2. specialne didaktike za dvopredmetne.

Udeleženci in udeleženke z zaključenimi enopredmetnimi študijskimi programi opravljajo specialno didaktiko svojega strokovnega področja, prakso pri tej specialni didaktiki v obsegu 10 ECTS (5 tednov) in 1 teden opazovalne prakse pri katerem koli skupnem predmetu (2 ECTS). V primeru, da se želijo ukvarjati z izobraževanjem odraslih, pa lahko opravljajo specialno didaktiko in prakso svojega strokovnega področja za dvopredmetne (3 tedne oz. 6 ECTS) ter Andragoško didaktiko in Andragoško prakso (3 tedne oz. 6 ECTS).

Dve možnosti izvedbe specialne didaktike pri udeležencih z enopredmetno izobrazbo.

Predmet	KU	ECTS	Predmet	KU	ECTS
Specialna didaktika	60–150	5–12	Specialna didaktika	60–120	5–10
<i>Pedagoška praksa</i>	<i>5 tednov</i>	<i>10</i>	Andragoška didaktika	60	5
Skupaj	60–150	15–22	<i>Pedagoška praksa</i>	<i>3 tedne</i>	<i>6</i>
			<i>Andragoška praksa</i>	<i>3 tedne</i>	<i>6</i>
			Skupaj	120–180	22–27

Udeleženci in udeleženke z zaključnimi dvopredmetnimi študijskimi programi, ki želijo pridobiti pedagoško usposobljenost pri obeh predmetih, izberejo specialni didaktiki obeh strokovnih področji in prakso pri obeh predmetih (v obsegu dvakrat 3 tedne oz. dvakrat 6 ECTS).

Specialni didaktiki pri udeležencih/udeleženkah z dvopredmetno izobrazbo.

Predmet	KU	ECTS
Specialna didaktika 1	60–120	5–9
Specialna didaktika 2	60–120	5–9
<i>Pedagoška praksa 1</i>	<i>3 tedne</i>	<i>6</i>
<i>Pedagoška praksa 2</i>	<i>3 tedne</i>	<i>6</i>
Skupaj	120–240	22–30

Udeleženci in udeleženke z izobrazbo iz strokovnih področjih, kjer ne obstaja specialna didaktika, obiskujejo specialno didaktiko glede na širše strokovno področje, torej specialno didaktiko družboslovja (npr. ekonomisti in ekonomistke, pravniki in pravnice ...) ali specialno didaktiko naravoslovja (npr. agronomi in agronomke, farmacevti in farmacevtke, zdravniki in zdravnice, inženirji in inženirke ...).

3. sklop: Izbirni predmeti

Udeleženci in udeleženke v okviru izobraževanja opravljajo tudi izbirne predmete. Izberejo lahko toliko predmetov, da seštevek ECTS (skupnih predmetov, specialnih didaktik, zaključne aplikativne naloge, praktičnega usposabljanja in izbirnih predmetov) šteje skupaj vsaj 60 ECTS. Udeleženci in udeleženke lahko izbirajo med predmeti: Andragoška didaktika, Angleščina za učitelje, Odkrivanje in izobraževanje nadarjenih učencev, Raziskovanje učnega procesa, Slovenščina za učitelje, Učenci z učnimi težavami, Uporaba IKT v izobraževanju, Uravnavanje motečega vedenja in Vodenje razreda. Izbirni predmet se izvaja, če se zanj odloči vsaj 25 udeležencev in udeleženk.

4. sklop: Zaključna aplikativna naloga

Udeleženci in udeleženke v okviru izobraževanja opravijo zaključno aplikativno nalogo. Naloga je ovrednotena s 6 ECTS. Nalogo oz. mentorja/mentorico si lahko izberejo pri katerem koli predmetu v okviru programa, razen pri matematiki in jezikih, kjer opravljajo nalogo pri specialni didaktiki. V njej udeleženec/udeleženka prouči praktični problem s področja izobraževanja. Njen namen je usposobiti udeležence in udeleženke za poučevanje, ki temelji na raziskovanju lastne prakse. Tri ECTS so namenjene izvedbi praktičnega dela raziskave v šoli oz. izobraževalni ustanovi, tri ECTS pa izdelavi same naloge.

9. Podatki o možnostih izbirnih predmetov

Sklop 3: Izbirni predmeti:

Izbirni predmeti	Kontaktne ure				ECTS	ŠOŠ
	P	S	V	Σ		
Predmet						
Andragoška didaktika*	30	30		60	5	150
Angleščina za učitelje			30	30	3	90
Odkrivanje in izobraževanje nadarjenih učencev	15	15		60	3	90
Raziskovanje učnega procesa	30	30		60	4	120
Slovenščina za učitelje	30	30		60	4	120
Učenci z učnimi težavami	15	15		30	3	90
Uporaba IKT v izobraževanju	15		15	60	3	90
Uravnavanje motečega vedenja	15	15		30	3	90
Vodenje razreda	10	10	10	60	3	90
Skupaj	160	145	55	450	31	930

* Udeleženci/Udeleženke lahko kot izbirni predmet izberejo tudi Andragoško didaktiko, razen tisti, ki so ta predmet že izbrali znotraj specialnih didaktik (t.i. izobraževalci/izobraževalke odraslih).

10. Praktično usposabljanje

Program za izpopolnjevanje vključuje 15 ECTS praktičnega usposabljanja, ki se izvaja pri različnih predmetih in v različnih sklopih programa:

1. **Opazovalno prakso** (1 teden – 2 ECTS) pri enem od skupnih pedagoško-psiholoških predmetov opravljajo samo udeleženci/ udeleženke z enopredmetno izobrazbo.
2. **Prakso v okviru specialnih didaktik** udeleženci/ udeleženke opravljajo v obsegu:
  - 6 tednov – 12 ECTS udeleženci in udeleženke z zaključenim dvopredmetnim študijem: pedagoško prakso opravljajo v okviru dveh specialnih didaktik po 3 tedne (2 x 3 tedne = 6 tednov);
  - 5 tednov – 10 ECTS udeleženci in udeleženke z zaključenem enopredmetnim študijem;
  - 6 tednov – 12 ECTS udeleženci in udeleženke, ki izobražujejo odrasle: opravljajo po 3 tedne pedagoško in andragoško prakso (2 x 3 tedne = 6 tednov);
3. Del praktičnega usposabljanja je vključen v pripravo zaključne aplikativne naloge. **Praktični, empirični del naloge** udeleženci in udeleženke izvedejo na izobraževalni inštituciji (3 ECTS).

Sestava praktičnega usposabljanja in kreditno ovrednotenje glede na skupino udeležencev:

enopredmetna izobrazba	dvopredmetna izobrazba	izobraževalci odraslih
<i>Opazovalna praksa (2 ECTS, 60 ŠOŠ)</i>	/	/
<i>Pedagoška praksa (10 ECTS, 300 ŠOŠ)</i>	<i>Pedagoška praksa 1 (6 ECTS, 180 ŠOŠ)</i>	<i>Pedagoška praksa (6 ECTS, 180 ŠOŠ)</i>
	<i>Pedagoška praksa 2 (6 ECTS, 180 ŠOŠ)</i>	<i>Andragoška praksa (6 ECTS, 180 ŠOŠ)</i>
<i>Zaključna aplikativna naloga: praktični del (3 ECTS, 90 ŠOŠ)</i>		
skupaj 15 ECTS oz. 450 ŠOŠ		

Praksa poteka na izbranih ustanovah, vpisanih v razvid Ministrstva za šolstvo in šport. Udeleženci si ustanovo, kjer bi želeli opravljati prakso, izberejo v dogovoru z izvajalci in izvajalkami prakse. Načini opravljanja praktičnega usposabljanja so predvideni v posameznih učnih načrtih. Predvidenih kontaktnih ur za izvedbo enega tedna prakse je 15.

Udeležencem in udeleženkam s pedagoškimi izkušnjami se lahko praksa v dogovoru z nosilcem/nosilko učne enote prilagodi po vsebini in obsegu, pri tem se smiselno uporabi Pravilnik o postopku in merilih za priznavanja neformalno pridobljenega znanja in spretnosti. Načini opravljanja praktičnega usposabljanja so predvideni v posameznih učnih načrtih.

11. Kratka predstavitev predmetov (po vsebinskih sklopih):

1. Skupni pedagoško-psihološki predmeti:

Psihologija za učitelje (7 ECTS), izvajalke predmeta: red. prof. dr. Cirila Peklaj, red. prof. dr. Melita Puklek Levpušček, doc. dr. Katja Depolli Steiner, doc. dr. Tina Pirc

Pomen psihološke izobrazbe za učitelja/učiteljico. Metode in tehnike proučevanja učnega procesa in spoznavanja učencev/učenk. Razvoj; zorenje in učenje. Nevrofiziološke osnove učenja. Zakovitosti in teorije psihičnega razvoja (psihoanalitične, kognitivne teorije in teorije socialnega razvoja). Dejavniki razvoja. Faze psihičnega razvoja. Tempo, individualne razlike,

norme razvoja. Govorni in jezikovni razvoj. Adolescenca. Oblike učenja (učenje s pogojevanjem, učenje spretnosti, besedno učenje, učenje multiplega razlikovanja, učenje pojmov, učenje pravil, principov in zakonitosti, učenje kot reševanje problemov). Pogoji uspešnega učenja. Spodbujanje ustvarjalnosti učencev/učenk. Učenje z opazovanjem, izkustveno učenje, celostno učenje. Proces učenja. Struktura spomina. Pomnjenje in pozabljanje (teorije in dejavniki pomnjenja in pozabljanja). Transfer učenja. Metaučenje. Dejavniki šolskega učenja. Fiziološki dejavniki učenja (fiziološke spremembe v adolescenci, zdravje, utrujenost). Psihološki dejavniki učenja (sposobnosti, spoznavni in učni stili, spoznavna struktura, strategije in pristopi k učenju, učna motivacija, osebnostno-čustveni dejavniki). Fizikalni in socialni dejavniki učenja. Sodobna tehnologija in učenje. Individualne razlike med učenci/učenkami. Učenci/učenke s posebnimi potrebami. Psihološki vidiki diferenciacije in individualizacije pouka. Struktura in dinamika malih skupin. Komunikacija in vodenje razreda. Razredna in šolska klima. Konstruktivno reševanje medosebnih konfliktov. Reševanje disciplinskih problemov v šoli. Učiteljeva osebnost. Oblikovanje stališč in vrednot. Psihološke osnove moralnega razvoja in vzgoje. Psihološki vidiki preverjanja in ocenjevanja. Načini in oblike preverjanja in ocenjevanja znanja. Taksonomija učnih ciljev. Konstrukcija testov znanja.

Didaktika (5 ECTS), izvajalec in izvajalka:izr. prof. dr. Damijan Štefanc, asist. Nina Breznikar

Uvod v didaktiko, temeljni pojmi in koncepti: predmet proučevanja didaktike, opredelitev didaktike kot znanstvene discipline; razmerje med splošno in posebno didaktiko, didaktika in metodika; izobraževanje: opredelitev pojma, razmerje med vednostjo in znanjem, izobraževanjem in vzgajanjem, splošnim in poklicnim/strokovnim izobraževanjem; problem razmerja med učenjem in poučevanjem; pouk: opredelitev, značilnosti, funkcije in vidiki pouka. Strukturni dejavniki pouka: učitelj/ica: vloga učitelja/učiteljice, polje delovanja, formalne izobrazbene zahteve; aktivna vloga učenca/učenke pri pouku; komunikacija in interakcija pri pouku (med učiteljem/učiteljico in učenci/učenkami, med učenci in učenkami). Koncept znanja: temeljna epistemološka in didaktična pojmovanja znanja; vloga znanja pri doseganju formativnih učinkov (vzgojnih ciljev) izobraževanja.

Pedagogika – teorija vzgoje in andragogika (6 ECTS), izvajalec in izvajalka: red. prof. dr. Robi Kroflič in red. prof. dr. Monika Govekar-Okoliš

Področje pedagogike: Opredelitev osnovnih pojmov: Pedagogika kot znanost, teorija (filozofija), umetnost in ideologija ter kot aplikativna in sintezna veda. Vzgoja kot intencionalni dejavnik kulture in odnos do socializacije, manipulacije in indoktrinacije. Šola kot družbena institucija: Šola in ideologija: Šola kot ideološki aparat države in pojav "prikritega kurikuluma". Potencialni ideološki dejavniki v šoli: dejavniki: izobraževalni predmeti, vzgojni predmeti, metode poučevanja, učitelj/ica, razredna-šolska skupnost, kultura šole, obrobni organizacijski okvirji. Sistemski ukrepi za zmanjševanje ideoloških pritiskov na javno šolo (pravica do ustanavljanja zasebnih šol, laičnost in avtonomnost javne šole). Etično-strokovna odgovornost učitelja/učiteljice za zmanjševanje ideologije. Vzgojne dimenzije šolskega programa: Dualizem vloge šole v sodobni družbi – vzgojni in izobraževalni vidik. Pravni in pedagoški vidik zahteve po oblikovanju vzgojnega koncepta javne šole. Minimalni in maksimalni koncept vzgoje. Šola kot organizacija z jasno postavljenimi pravili in šola kot skupnost. Sodobna načela oblikovanja šolske skupnosti: pravičnost, solidarnost, inkluzivnost. Etične osnove vzgojnega delovanja: etika pravičnosti, etika skrbi, komunitarijanska etika. Penološke osnove sankcioniranja prekrškov: retributivna teorija, restorativna teorija, svetovanje kot alternativa sankciji. Vzgoja v javni šoli med etičnimi in pravnimi okvirji. Teoretski in praktični problemi moralne vzgoje: Razvoj moralnosti med heteronomijo in

avtonomijo. Osnovne naloge moralne vzgoje: razvoj socialne kognicije in afektivne sfere osebnosti. Identifikacija kot medij moralne vzgoje. Osnovna načela razvoja moralnega razsojanja. Vzgojni pomen razvoja empatije. Paradoksnost fenomena avtoritete v moderni. Pedagoški eros. Vzgoja prek umetniške izkušnje: Splošen vzgojni pomen umetniške izkušnje. Vpliv umetniških izkušenj na prosocialni in moralni razvoj otroka/mladostnika/mladostnice. Primeri konkretnih umetniških projektov in njihovi vzgojni učinki.

Področje andragogike: Opredelitev andragogike kot znanosti in njenih temeljnih pojmov: Pojem odraslosti in življenjska obdobja. Ciljne skupine odraslih. Učenje/izobraževanje odraslih in razlike v učenju/izobraževanju odraslih od učenja/izobraževanja otrok in mladine. Vrste izobraževanja odraslih. Ovire, motivi in motivacija za izobraževanje odraslih. Vzgoja in vrste vzgoje ter prevzgoja odraslih. Socializacija odraslih. Teorija permanentnega izobraževanja ter vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih. Izobraževanje odraslih kot potreba družbe, institucij (šol, ljudskih univerz, podjetij idr.) in potreba posameznika/posameznice: Vpliv družbenih sprememb na izobraževanje odraslih. Knowles, Kidd (znanje za preživetje). Institucionalno izobraževanje odraslih. Tough (učni projekti, samostojno izobraževanje odraslih), Titmus idr. Pomen andragoškega dela in različnih vlog andragoškega sodelavca/sodelavke (vodja, organizator/ka, mentor/ica, animator/ka, svetovalec/svetovalka, inštruktor/ica ...). Operativni učni načrt (kurikulum) za delo in izobraževanje odraslih: Andragoški cikel. Ugotavljanje potreb po izobraževanju odraslih in načini sestavljanja izobraževalnih programov za odrasle. Programiranje in planiranje izobraževanja odraslih. Viri znanja. Metode izobraževanja odraslih. Oblike izobraževanja odraslih. Pogoji in izvajanje izobraževanja odraslih ter upoštevanje andragoških načel. Vrednotenje (vrste, načini) izobraževanja odraslih. Formalna in neformalna evalvacija. Profesionalni razvoj odrasle osebe (učitelja/učiteljice, andragoškega strokovnjaka/andragoške strokovnjakinje): Oblikovanje modela osebnega vseživljenjskega izobraževanja in metoda izobraževalne biografije. Spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja in učenja odraslih: Spodbujanje možnosti in želje po učenju in izobraževanju odraslih. Spodbujanje in lajšanje dostopa do izobraževanja po formalni in neformalni poti. Izboljšanje in širjenje ponudbe izobraževanja. Izboljšanje informiranja, organiziranja, mentoriranja, svetovanja, e-izobraževanja, idr. odraslim.

2. Specialne didaktike (6–12 ECTS)

Udeleženci in udeleženke programa opravljajo specialno didaktiko glede na strokovno področje pridobljene izobrazbe, in sicer iz naslednjih področji (izvajalci in izvajalke področij):

- angleščina (red. prof. dr. Janez Skela)
- biologija (izr. prof. dr. Jelka Strgar)
- filozofija (red. prof. dr. Marjan Šimenc)
- fizika (red. prof. dr. Gorazd Planinšič)
- francoščina (izr. prof. dr. Meta Lah)
- geografija (izr. prof. dr. Tatjana Resnik Planinc)
- glasbena vzgoja (izr. prof. dr. Albinca Pesek)
- italijanščina (doc. dr. Darja Mertelj)
- kemija (red. prof. dr. Vesna Ferik Savec)
- klasični jeziki (doc. dr. Matej Hriberšek)
- likovna ustvarjalnost (izr. prof. dr. Tonka Tacol)
- matematika (doc. dr. Damjan Kobal)
- nemščina (doc. dr. Andreja Retelj)
- psihologija (red. prof. dr. Melita Puklek Levpušček)

- slovenščina (izr. prof. dr. Jerca Vogel in izr. prof. dr. Alenka Žbogar)
- sociologija (doc. dr. Živa Kos)
- španščina (izr. prof. dr. Marjana Šifrar Kalan)
- teologija (red. prof. dr. Stanko Gerjolj)
- umetnostna zgodovina (red. prof. ddr. Nataša Golob)
- zgodovina (red. prof. dr. Danijela Trškan)
- družboslovje (izr. prof. dr. Damijan Štefanc) in naravoslovje (izr. prof. dr. Jelka Strgar).

Izobraževalci/Izobraževalke odraslih opravljajo specialno didaktiko iz svojega strokovnega področja in Andragoško didaktiko (izr. prof. dr. Marko Radovan).

Specialna didaktika lahko obsega tudi več predmetov, ki pa skupno ne presežejo maksimalnega števila ECTS: 12 ECTS za enopredmetne, 10 ECTS za izobraževalce odraslih ter 9 ECTS za dvopredmetne.

3. Izbrani izbirni predmeti:

Angleščina za učitelje (3 ECTS), izvajalki: doc. dr. Lara Burazer in doc. dr. Cvetka Sokolov

Udeleženci in udeleženke v okviru predmeta razvijajo svoje praktično znanje angleščine v vseh vidikih jezikovne rabe: bralno razumevanje (razumevanje strokovnih člankov); slušno razumevanje; pisna zmožnost (pisanje strokovnega besedila v angleščini); govorna zmožnost (govorna predstavitev s pedagoško tematiko). Izbrane teme in besedišče se nanašajo na strokovno področje udeležencev in udeleženek.

Raziskovanje učnega procesa (4 ECTS), izvajalci: red. prof. dr. Valentin Bucik, red. prof. dr. Cirila Peklaj, izr. prof. dr. Gregor Sočan

Poučevanje, temelječe na raziskovanju učenju in pouka. Etična vprašanja pri raziskovanju v šoli oz. pri delu z ljudmi. Zakon o varstvu osebnih podatkov. Teoretične osnove merjenja v družboslovju (merjenje v širšem in ožjem smislu, merjenje v prirodnih in družbenih vedah, indirektno in direktno merjenje, merske lestvice, introspekcija, interpretacija obnašanja, napake merjenja in ocenjevanja). Načrtovanje raziskave: oblikovanje raziskovalnega vprašanja, proučevanje obstoječe literature (iskanje po različnih bazah podatkov), priprava raziskovalne strategije in raziskovalnega načrta, izbira ustrezne raziskovalne metode, zbiranje podatkov, analiza rezultatov, interpretacija ugotovitev. Raziskovalne metode: opisne, korelacijske, eksperimentalne. Akcijsko raziskovanje. Opisne metode. Opazovanje: naključno, sistematično (kategorije, lestvice, kodiranje), opazovanje z udeležbo. Beleženje opazovanj (zapiski, avdio, video posnetki). Primeri opazovanja pri pouku. Eksperimenti. Značilnosti. Spremenljivke. Vrste eksperimentov (z različnimi skupinami, z eno skupino). Kvaziekspertimenti. Vzorčenje. Eksperimenti v šoli. Etnografsko raziskovanje. Raziskovalec kot nosilec sprememb – akcijsko raziskovanje. Značilnosti. Koraki v akcijskem raziskovanju. Tehnike za zbiranje podatkov. Primarni in sekundarni viri informacij. Kvalitativne tehnike: intervjuji, dnevniki, analiza govora, analiza vizualnih podatkov, analiza delovanja skupin, analiza vsebine. Kvantitativne tehnike: vprašalniki, ankete, ocenjevalne lestvice, preizkusi, testi, lestvice stališč, sociometrični postopki. Uporaba pri načrtovanju pouka, izvajanju učnega procesa, vrednotenju učnega procesa. Analiza in predstavitev kvalitativnih in kvantitativnih rezultatov. Temeljne metode za opis podatkov in temeljne metode zaključevanja. Obdelava podatkov s programskim paketom SPSS. Interpretacija in uporaba rezultatov za spreminjanje lastne prakse. Pravila in načela pisnega komuniciranja in poročanja.

Slovenščina za učitelje (4 ECTS), izvajalka: red. prof. dr. Simona Kranjc

Vloga in položaj slovenščine v šoli. Slovenščina kot jezik pedagoške komunikacije, socialna in funkcijska zvrstnost. Odnosni govor; vljudnost in pragmatična jasnost kot merili izbire izraznih sredstev za oblikovanje odnosov v razredu. Spoznavni govor: razmerje med trditvami in ponazarjalnim gradivom; opisovanje, pripovedovanje, razlaganje, utemeljevanje; izražanje logičnih razmerij z jezikovnimi sredstvi. Sporazumevanje – jezik – besedilo. Učiteljeva priprava na govorno nastopanje v razredu; prednosti in pomanjkljivosti slušnega prenosnika; pravorečje in retorika; načela praktične stilistike. Vodenje pogovora in sodelovanje v pogovorih, oblikovanje in zastavljanje vprašanj različnih tipov in zahtevnosti. Branje in pisanje uradovnih besedil (npr. dopisovanje z ministrstvom, starši). Značilnosti znanstvenega in poljudnoznanstvenega besedila. Pisanje strokovnega besedila. Jezikovni priročniki, korpusi in drugi elektronski viri ter njihova uporaba. Strategije dejavnega poslušanja. Bralne učne strategije. Usmerjanje učencev in učenk pri pripravi na govorno nastopanje in sodelovanje v pogovoru. Usmerjanje učencev in učenk pri pisanju strokovnega besedila.

Učenci z učnimi težavami (3 ECTS), izvajalka: red. prof. dr. Cirila Peklaj

Oprelitev različnih skupin otrok z učnimi težavami. Vzroki za nastanek učnih težav. Načini prepoznavanja učnih težav. Splošne učne težave. Značilnosti, Načini pomoči. Specifične učne težave. Kriteriji za določanje specifičnih učnih težav. Specifične učne težave na področju branja, pisanja, računanja. Pomoč učencem in učenkam v razredu. Učne težave zaradi motenj pozornosti in hiperaktivnosti. Značilnosti učencev/učenk z ADHD. Ravnanje z učenci in učenkami pri pouku – tehnike posredovanja. Drugo-jezičnost in socialno-kulturna drugačnost. Učitelj/ica in vključevanje v pouk z različnimi načini učenja v skupinah. Pomanjkanje samoregulacije. Učiteljeva/Učiteljičina podpora samoregulaciji pri učenju, spodbujanju motivacije in vedenja. Učne težave in čustva. Prepoznavanje anksioznih in depresivnih učencev/učenk. Pomoč učencem/učenkam. Pomoč učencem/učenkam s težavami zaradi socialno-ekonomske oviranosti. Sodelovanje učitelja/učiteljice s starši in drugimi strokovnjaki/strokovnjakinjami. Oblikovanje individualiziranega programa za učenca/učenko z učnimi težavami.

Uravnavanje motečega vedenja (3 ECTS), izvajalka: doc. dr. Tina Pirc

Oprelitev vedenjskih težav; vrste vedenjskih težav; vzroki nastanka vedenjskih težav (individualni in socialni); vedenjske težave pri učencih/učenkah; opredelitev značilnosti razreda; preventivne strategije vodenja razreda: kurativne strategije za različne oblike motečega vedenja (behavioristični in kognitivni pristop).